

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. szeptember 9.
(OR. en)

12002/22

**Intézményközi referenciaszám:
2022/0264(NLE)**

**SOC 474
GENDER 144
EMPL 326**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. szeptember 8.
Címzett:	a Tanács Főtitkársága
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 441 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS AJÁNLÁSA a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 441 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 441 final

Brüsszel, 2022.9.7.
COM(2022) 441 final

2022/0264 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről

{SWD(2022) 441 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A tartós ápolás-gondozás értéke

A tartós ápolás-gondozás¹ fontos társadalmi és gazdasági szerepet játszik. Hozzájárul a gondozásra szorulóknak méltó életének és jóllétének biztosításához, valamint alapvető jogaik védelméhez. Emellett csökkenti az egyenlőtlenségeket, és ezáltal növeli a társadalmi méltányosságot és a nemzedékek közötti szolidaritást. A tartós ápolás-gondozásba való befektetés gazdaságilag is megtérül: egyrészt munkahelyeket teremt, másrészt munkaerőforrásokat szabadít fel más ágazatok számára azáltal, hogy enyhíti a gondozott családokra háruló terheket. Az erős tartós ápolási-gondozási ágazat hozzájárulhat a nemek közötti egyenlőség előmozdításához, mivel a gondozási feladatok nők millióit vonják ki a munkaerőpiacról és/vagy részmunkaidős foglalkoztatásba kényszerítik, ami negatív hatással van az általános munkaerő-kínálatra és ezáltal a potenciális növekedésre. A gondozási feladatok negatív hatással lehetnek a nők fizetésére és öregségi nyugdíjára is, ami azt jelenti, hogy sokuk idősebb korában kevésbé tudja megfizetni a számára szükséges gondozást. A megfelelő formális tartós ápolás-gondozás hiánya azt jelenti, hogy az ápolás-gondozás terhe időnként a családtagokra hárul, ami negatív hatással lehet az egészségükre és a jóllétükre.

A tartós ápolás-gondozás iránti igények

A népesség elöregedése növelni fogja a tartós ápolás-gondozás iránti – már egyébként is magas – keresletet. A potenciálisan tartós ápolás-gondozásra szorulóknak száma az egész Unióban várhatóan a 2019. évi 30,8 milliőről 2030-ra 33,7 millióra, 2050-re pedig 38,1 millióra emelkedik, ami összesen 23,5 %-os növekedést jelent². Az informális gondozók köre csökken, mivel a nők, akikre hagyományosan az informális gondozás terhe hárult, egyre nagyobb mértékben vannak foglalkoztatásban és egyre később vonulnak nyugdíjba. Ugyanakkor a népesség elöregedése azzal is jár, hogy az EU munkaképes korú népessége az előrejelzések szerint tovább fog csökkenni. A különböző gazdasági ágazatokban tapasztalható megnövekedett munkaerő-kereslet mellett ez azzal a kockázattal jár, hogy tovább csökken a formális gondozók kínálatja, mivel vonzóbb ágazatokba térnek át.

Kihívások a tartós ápolás-gondozásban

A tartós ápolási-gondozási rendszerek a kialakításuk és érettségük tekintetében Uniószerte eltérőek, de ugyanazon kihívásokkal néznek szembe. E kihívások közé tartozik az ilyen szolgáltatások megfizethetősége, rendelkezésre állása, hozzáférhetősége és minősége,

¹ A tartós ápolás-gondozás olyan személyek számára nyújtott különféle szolgáltatásokat és segítségnyújtást jelent, akik tartósan fennálló mentális és/vagy fizikai gyengeségük és/vagy fogyatékoságuk miatt segítséget igényelnek a mindennapi életvitelben és/vagy állandó ápolásra szorulnak. A segítséget igénylő mindennapi életviteli tevékenységek közé tartozhatnak azok az öngondozási tevékenységek, melyeket az embernek nap mint nap el kell végeznie (mindennapi életviteli tevékenységek, például fürdés, öltözés, étkezés, ágyból vagy székéből felkelés és oda visszafekvés, illetve visszaülés, mozgás a lakáson belül, WC használata, a hólyag- és a bélfunkciók kontrollálása), vagy amelyek az önálló életvitelhez kapcsolódnak (a mindennapi életvitelt segítő tevékenységek, például ételkészítés, pénzkezelés, élelmiszer vagy személyes használati cikkek vásárlása, könnyű vagy nehéz házimunkák végzése és telefonhasználat).

² Európai Bizottság és Gazdaságpolitikai Bizottság, 2021, [The 2021 Ageing Report – Economic and Budgetary Projections for the EU Member States \(2019-2070\)](#) (2021. évi jelentés a népesség elöregedéséről – Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan (2019–2070)), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

mindez a munkaerőhiány, a közfinanszírozásra nehezedő nyomás és a kormányzás összetettsége fényében. A Covid19-világjárvány rávilágított a tartós ápolás-gondozási rendszerek strukturális gyengeségeire. Felhívta a figyelmet arra is, hogy meg kell erősíteni a gondozási rendszerek külső sokkhatásokkal szembeni ellenálló képességét, és a tartós ápolás-gondozás terén sürgető szükség van strukturális reformokra és beruházásokra.

A megfizethetőség problémája

A tartós ápolás-gondozás igénybevételét jelentősen akadályozzák a pénzügyi okok és a megfelelő szociális védelem hiánya. A tartós ápolási-gondozási szükségletekből eredő kockázatra a jelenlegi szociális védelmi rendszerek általában kevésbé terjednek ki, mint más általános kockázatokra (pl. időskori jövedelem és egészségügyi ellátás), és a szociális védelmi megoldások Uniószerre eltérőek. Egyes országokban az állami támogatás a tartós ápolásra-gondozásra szoruló személyeknek csak kis hányada számára áll rendelkezésre. Ha rendelkezésre áll is, a szociális védelem sokszor nem megfelelő. A tartós ápolásra-gondozásra szoruló idősöknek átlagosan közel a fele még a támogatással együtt is becslések szerint a szegénységi küszöb alatt él, miután az otthoni ápolás-gondozás közvetlen költségeit kifizette³.

A rendelkezésre állás és a hozzáférhetőség problémája

A tartós ápolási-gondozási lehetőségekhez nehéz hozzáférni, és a kínálatuk sem elég sokszínű, ami méltányossági aggályokat vet fel. Az ápolási-gondozási lehetőségeknek hagyományosan két fajtája van: az informális gondozás (amelyet jellemzően családtagok vagy barátok – főleg nők – biztosítanak) és a bentlakásos intézmények (jellemzően a tartós ápolás-gondozásra szoruló súlyos esetek vagy a legszegényebbek számára). Terjedőben vannak egyéb, személyközpontúbb lehetőségek is, például az otthoni ápolás-gondozás és a közösségi gondozás, bár ezek megoszlása az Unión belül egyenlőtlen⁴. A hozzáférésnek földrajzi és társadalmi-gazdasági akadályai vannak, a vidéki és elnéptelenedő területeken ugyanis továbbra is nagyon nehéz tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat igénybe venni⁵. Az alacsonyabb jövedelmű idősök nagyobb valószínűséggel szorulnak tartós ápolás-gondozásra, mint a magasabb jövedelműek. Ezen túlmenően a fogyatékosággal élő személyek, akik a tartós ápolásra szorulók jelentős részét teszik ki, szintén hozzáférhetőségi problémákba ütköznek.

Kihívások a minőség terén

A tartós ápolás-gondozásra vonatkozó minőségi előírások és az azok érvényesülését biztosító mechanizmusok gyakran gyengék. Számos tagállamban hagyományosan kiterjedt szabályozás vonatkozik a bentlakásos gondozásra. Ezzel szemben az otthoni és a közösségi gondozás jóval kevésbé szabályozott. Ha léteznek is minőségi előírások, azok gyakran az alapvető táplálkozási és higiéniai követelményekre korlátozódnak, és nem terjednek ki a gondozásban részesülők jóllétére és életminőségére. Ezenkívül a tartós ápolás-gondozást

³ Az Európai Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság, 2021: [Long-term care report: trends, challenges and opportunities in an ageing society](#) (Jelentés a tartós ápolás-gondozásról: Tendenciák, kihívások és lehetőségek az idősödő társadalomban), I. kötet, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

⁴ [Study on the long-term care supply and market in EU Member States](#) (Tanulmány a tartós ápolás-gondozás kínálatáról és piacáról az uniós tagállamokban), a KPMG tanulmánya az Európai Bizottság részére, Luxembourg: az Európai Unió Kiadóhivatala, 2022.

⁵ Spasova, S., Baeten, R., Coster, S., Ghailani, D., Peña-Casas, R. and Vanhercke, B., 2018, [Challenges in long-term care in Europe. A study of national policies](#) (Kihívások a tartós ápolás-gondozásban Európában. A nemzeti szakpolitikák vizsgálata), Európai Szociálpolitikai Hálózat (ESPN), Brüsszel: Európai Bizottság.

nyújtók – mind a köz-, mind a magánszolgáltatók – előírásoknak való megfelelése változó, és sok tagállam nem rendelkezik megfelelő minőségbiztosítási mechanizmusokkal.

A munkaerővel kapcsolatos kihívások

A munkaerőhiány és a nem szokványos foglalkoztatási formák széles körben jellemzőek a tartós ápolás-gondozásban. A legtöbb tagállam jelentős számú betöltetlen álláshelyről számol be vagy erre számít, különösen a szakképzett ápolási-gondozási személyzet, például a betegápolók esetében. Az időseknek nyújtott szolgáltatások alágazatában különösen magas a betöltetlen álláshelyek aránya. A gyakran rossz munkakörülmények és az alacsony bérek miatt nehéz vonzani és megtartani a gondozókat, ez a probléma azonban a szociális párbeszéd révén enyhíthető. A szociális párbeszéd azonban vegyes szerepet játszik a tartós ápolás-gondozásban. Csak néhány tagállamban mondható el, hogy szinte valamennyi tartós ápolást-gondozást végző munkavállaló kollektív szerződések hatálya alá tartozik. Más tagállamokban a szociális párbeszéd szinte teljesen hiányzik a tartós ápolási-gondozási ágazatból⁶. Kihívást jelent továbbá a gondozottal együtt élő gondozók sajátos helyzetének kezelése, akik általában utazó vagy migráns munkavállalók⁷, és ezért különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, különösen ha be nem jelentett munkát végeznek⁸. Az ilyen munkavállalók nem egyszer rendkívül alacsony bérért dolgoznak, a munkaidő-beosztásuk pedig – beleértve a megfelelő pihenőidőt és egyéb munkakörülményeket is – olykor nincs élesen körbehatárolva⁹, sőt akár ellentétes is lehet a munkajoggal. Emellett az ápolási-gondozási ágazat egyike a nemek szerint leginkább szegregált ágazatoknak. Az ápolási-gondozási munkaerő 90 %-át nők teszik ki, és a gondozással kapcsolatos nemi sztereotípiák széles körben elterjedtek.

Az ápolás-gondozás legnagyobb részét az informális gondozás keretei közt zajlik, de ennek megvan az ára. Mintegy 52 millió európai, azaz a 18 és 74 év közötti lakosság 14,4 %-a heti rendszerességgel biztosít informális tartós ápolás-gondozást családtagok vagy barátok számára, ami uniós szinten a tartós ápolást-gondozást nyújtók közel 80 %-át teszi ki¹⁰. A gondozás azonban nehézséget jelenthet, különösen az idősebb gondozók számára, mert a saját egészségüket és jóllétüket is veszélyezteti. Az informális gondozás a gazdaság és az egyén számára is (rejtett) költségekkel jár. Az informális gondozók (akik általában nők) nagyobb valószínűséggel szakítják meg szakmai pályafutásukat, választják a részmunkaidőt vagy vonulnak ki a munkaerőpiacról, ami tovább növeli a nemek közötti szakadékokat, valamint a munkaerő- és szakemberhiányt.

Finanszírozási kihívás

A tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások várhatóan jelentősen növekedni fognak, ami fenntartható finanszírozást igényel. Az előrejelzések szerint a GDP 1,7 %-át kitevő 2019-es értékről 2050-ra a GDP 2,5%-ára nőnek, a tagállamok közötti jelentős

⁶ Eurofound , 2020, [Long-term care workforce: Employment and working conditions](#) (Tartós ápolást-gondozást végző munkaerő: Foglalkoztatási és munkafeltételek), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

⁷ A migráns munkavállalókat e tanácsi ajánlásra irányuló javaslat összefüggésében nem uniós polgárokként kell érteni. Utazó munkavállalók azok, akik nem rendelkeznek állandó munkahellyel, vagy különböző helyeken dolgoznak.

⁸ Eurofound , 2020, [Long-term care workforce: Employment and working conditions](#) (Tartós ápolást-gondozást végző munkaerő: Foglalkoztatási és munkafeltételek), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

⁹ Rogalewski, A., Florek, K., 2020, [The future of live-in care work in Europe](#) (A gondozottal együtt élő gondozók jövője Európában), Európai Gazdasági és Szociális Bizottság.

¹⁰ Van der Ende, M. et al., 2021, [Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU](#) (Tanulmány az informális tartós ápolás-gondozás gyakoriságának és költségeinek feltárásáról az EU-ban).

eltérésekkel¹¹. Ráadásul könnyen lehet, hogy ez a prognosztizált növekedés nagymértékben alá van becsülve. Nem veszi ugyanis figyelembe, hogy az informális gondozók jelenlegi jelentős hozzájárulása – amelyet jelenleg az Unió GDP-jének 2,4 %-ára becsülnek¹² – a családszerkezet változása és a női foglalkoztatottság növekedése miatt valószínűleg nem marad ugyanezen a szinten. A költségvetési fenntarthatóság javítható a tartós ápolás-gondozás költséghatékonyságának biztosításával, például egy koherens és integrált irányítási keret, az önálló életvitel támogatása és a tartós ápolás-gondozásnak a személyes szükségletekhez igazítása révén – biztosítva például azt, hogy az alacsony ápolási-gondozási szükségletű személyeket ne gondozzák komolyabb szükségletű személyeknek szánt, és ezért drágább keretek között. Emellett ambiciózusabb intézkedésekre van szükség az egészségfejlesztés és a betegségmegelőzés terén annak érdekében, hogy az emberek megőrizzék mentális és fizikai egészségüket, egészséges munkaerő álljon rendelkezésre, valamint hogy az egészségügyi rendszerek fenntarthatóak és reziliensek maradjanak.

Irányítási kihívás

A tartós ápolás-gondozás biztosítása számos tagállamban szétaprózott, egészségügyi és szociális ellátást, valamint más típusú támogatásokat tartalmazó összetett szolgáltatási rendszert alkot, és a felelősségi körök nemzeti, regionális vagy helyi megoszlásától függ. Ez hozzájárul a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások rendelkezésre állása és minősége közötti különbségekhez, és csökkenti a költséghatékonyságot. A tartós ápolás-gondozás nyomon követésére szolgáló mutatók eltérőek, az adminisztratív adatok nemzeti szinten sokszor fragmentáltak, uniós szinten pedig sokszor nem is állnak rendelkezésre vagy nem összehasonlíthatóak. Ez csökkenti a hatékonyságot, és az eredményes nyomon követés, valamint a kölcsönös tanulás lehetőségét is korlátozza. A tartós ápolás-gondozás számos szereplőt érint, köztük a tartós ápolás-gondozásra szorulókat, családtagjaikat és az őket képviselő szervezeteket, az illetékes (nemzeti, regionális, helyi) hatóságokat, a szociális partnereket, a civil társadalmi szervezeteket, a szociális gazdasági szervezeteket, a tartós ápolás-gondozást nyújtókat, valamint a társadalmi befogadás, az integráció és az alapvető jogok védelme előmozdításáért felelős szervezet, beleértve az egyenlőség előmozdításával foglalkozó nemzeti szervezet is. Megbízható szakpolitikai irányításra van szükség annak biztosításához, hogy valamennyi rendelkezésre álló erőforrás a megfelelő helyre irányuljon, többek között adatok gyűjtése, a rendelkezésre álló infrastruktúra és szolgáltatások feltérképezése, az egyéni igények felmérése és hiányelemzés révén, figyelembe véve a területi egyenlőtlenségeket és a demográfiai kihívásokat is.

A javaslat célkitűzései

[A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv¹³](#) 2022-ben kezdeményezést jelentett be a tartós ápolás-gondozásra vonatkozóan. **[Az Unió helyzetéről szóló 2021. évi beszédében](#)** Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke új európai gondozási stratégiát jelentett be, amely segíti a férfiakat és a nőket abban, hogy megtalálják a legjobb

¹¹ Európai Bizottság és Gazdaságpolitikai Bizottság (EPC) *The 2021 Ageing Report – Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2019-2070)* (2021. évi jelentés a népesség előregedéséről – Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan (2019–2070)), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2021.

¹² Van der Ende, M. et al., 2021, *Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU* (Tanulmány az informális tartós ápolás-gondozás gyakoriságának és költségeinek feltárásáról az EU-ban).

¹³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására (COM(2021) 102 final).

ellátást és a legjobb életegyensúlyt. Ezen tanácsi ajánlásra irányuló javaslat célja, hogy **támogassa a tagállamokat a megfizethető, magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés javítására irányuló erőfeszítéseikben**. Útmutatást fog nyújtani a megfizethetőséggel, a rendelkezésre állással, a minőséggel és az ápolási-gondozási munkaerővel kapcsolatos közös kihívások kezelését célzó reformok irányával, valamint a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó hatékony és eredményes szakpolitikai irányítással kapcsolatban. Ez tovább fogja strukturálni a tartós ápolás-gondozás terén folytatott uniós együttműködést, törekedve egyúttal a felfelé irányuló konvergenciára.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

A javaslat elősegíti [a szociális jogok európai pillérének](#)¹⁴ végrehajtását, melynek 18. elve hangsúlyozza, hogy mindenkinek joga van megfizethető, minőségi tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat igénybe venni, különös tekintettel az otthoni ápolás-gondozásra és a közösségi gondozási szolgáltatásokra. Hozzájárul továbbá a gondozási feladatokat ellátó személyek esetében a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló 9. elv, valamint a fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló 17. elv végrehajtásához.

Ez a javaslat a **Bizottság „Európai gondozási stratégia”** című közleményében¹⁵ kiemelt intézkedésként szerepel. Támogatja a gondozás egész életen át tartó megközelítését, amelyet a közlemény szorgalmaz, valamint a tartós ápolás-gondozás szociális védelem általi lefedettségére és a gondozás eredményes biztosításához szükséges feltételekre összpontosít.

Az **európai szemeszter** keretében nyomon követik a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos szakpolitikai fejleményeket és kihívásokat. Az elmúlt években több tagállam kapott országspecifikus ajánlásokat a tartós ápolás-gondozás különböző vetületeivel – többek között a hozzáféréssel, a minőséggel, a megfizethetőséggel, a nők munkaerőpiaci részvételének növelésével és a fenntarthatósággal – kapcsolatban. A [foglalkoztatási iránymutatások](#) megfelelő és inkluzív szociális védelmi rendszereket szorgalmaznak. Azt is leszögezik, hogy a megfizethető tartós ápolás-gondozási és egészségügyi szolgáltatásokhoz való időben történő és egyenlő hozzáférés, beleértve a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést is, különösen releváns a Covid19-válság fényében, csakúgy mint az elöregedő társadalmak kontextusában. A [2022. évi együttes foglalkoztatási jelentés](#) kiemeli a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások fontosságát a nők munkaerőpiaci részvételének növelése szempontjából. Azt is hangsúlyozza, hogy a népesség elöregedése várhatóan a tartós ápolás-gondozás iránti kereslet erőteljes növekedéséhez vezet. A jelentés felszólítja a tagállamokat, hogy növeljék a minőségi, megfizethető és fenntartható tartós ápolási-gondozási szolgáltatások nyújtását.

A javaslat összhangban van a meglévő szociális védelmi politikákkal, és épít azokra. A **szociális nyitott koordinációs módszer** keretében a tagállamok a következő közös célkitűzéseket fogadták el a tartós ápolás-gondozással kapcsolatban:

- a megfelelő egészségügyi ellátáshoz és tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés mindenki számára történő garantálása, annak biztosítása, hogy az ápolás-gondozás iránti igény ne vezessen szegénységhez és pénzügyi függőséghez, továbbá az ápolás-gondozáshoz való hozzáférés és az egészségügyi eredmények terén mutatkozó egyenlőtlenségek kezelése;

¹⁴ A szociális jogok európai pillérének kihirdetéséről szóló intézményközi nyilatkozat (HL C 428., 2017.12.13., 10. o.).

¹⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Európai gondozási stratégia, COM(2022) 440.

- az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás minőségének előmozdítása, valamint az ápolás-gondozás hozzáigazítása a társadalom és az egyének változó szükségleteihez és preferenciáihoz, különösen a legjobb nemzetközi gyakorlatot tükröző minőségi előírások megállapítása, valamint az egészségügyi szakemberek, a betegek és az ápolás-gondozásban részesülők felelősségének megerősítése révén;
- annak biztosítása, hogy a megfelelő és magas színvonalú egészségügyi ellátás és tartós ápolás-gondozás megfizethető és fenntartható maradjon azáltal, hogy előmozdítjuk az egészséges és aktív életmódot, az ápolási-gondozási ágazat megfelelő emberi erőforrással való ellátottságát és az erőforrások észszerű felhasználását, különösen a felhasználók és a szolgáltatók megfelelő ösztönzése, a jó irányítás, valamint a gondozási rendszerek és intézmények közötti koordináció révén.

A tartós ápolás-gondozásról szóló javasolt tanácsi ajánlás az Európai Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság által közösen készített, a [tartós ápolás-gondozásról szóló 2021. évi jelentésben](#) azonosított fő kihívásokkal foglalkozik. Ezért el fogja mélyíteni a szociális védelemmel, konkrétan pedig a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos, folyamatban lévő uniós szintű együttműködést azáltal, hogy közös értelmezést alakít ki a reformok irányáról.

Bár nincsenek olyan korábbi uniós jogalkotási kezdeményezések, amelyek kifejezetten a tartós ápolásra-gondozásra összpontosítanak, egyes kezdeményezések a tartós ápolás-gondozás szempontjából relevánsak, és így kiegészítik a javaslatot. **A munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv**¹⁶ bevezeti annak lehetőségét, hogy a munkavállaló gondozói szabadságot vegyen igénybe, és támogatja a rugalmas foglalkoztatási formákat, amelyek fontosak a munkaképes korú informális gondozók számára. A jelenlegi javaslat a preambulumbekzdéseiben releváns uniós jogszabályként hivatkozik az irányelvre.

A 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁷ felülvizsgálatára irányuló bizottsági javaslat¹⁸ célja, hogy jogi egyértelműséget és átláthatóságot teremtsen a tartós ápolást biztosító ellátásokhoz való hozzáférés tekintetében a másik tagállamban lakóhellyel rendelkező polgárok esetében. A tartós ápolás-gondozásról szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslat önmagában nem foglalkozik a tartós ápolás-gondozásra szoruló személyek szabad mozgásával vagy a tartós ápolást biztosító ellátások átruházhatóságával. Inkább a tartós ápolás-gondozásnak a nemzeti szociális védelem általi lefedettségére összpontosít, valamint a tartós ápolás-gondozás hatékony működését lehetővé tevő kulcsfontosságú feltételekre, azaz a megfelelő és magas színvonalon működő tartós ápolási-gondozási szolgáltatások és gondozók meglétére.

Ez a javaslat összhangban van **a munkakörülményekre vonatkozó uniós joggal**, és nem sérti azt a tartós ápolást-gondozást végző munkavállalók vonatkozásában.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2019/1158 irányelve](#) (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról (HL L 166., 2004.4.30., 1. o.).

¹⁸ [Javaslat](#) – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet, valamint a 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló 987/2009/EK rendelet módosításáról (EGT- és Svájc-vonatkozású szöveg), COM(2016) 0815 final – 2016/0397 (COD).

Az **európai akadálymentesítési irányelv**¹⁹ célja, hogy javítsa az akadálymentes termékek és szolgáltatások egységes piacának működését. Azokra a termékekre és szolgáltatásokra terjed ki, amelyeket a fogyatékossgal élő személyek számára a legfontosabbnak azonosítottak, és amelyek esetében a legnagyobb valószínűséggel eltérőek az akadálymentességi követelmények az uniós országokban. Ezen túlmenően a **honlapok akadálymentesítéséről szóló irányelv**²⁰ már előírja, hogy a közszférabeli szervezetek honlapjai és mobilalkalmazásai – ideértve az információs, online kapcsolattartási és kérelemúrlapokat is – akadálymentesen hozzáférhetőek legyenek a felhasználók, különösen a fogyatékossgal élő személyek számára. E javaslat felszólítja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos információk, szolgáltatások és létesítmények hozzáférhetőek legyenek a fogyatékossgal élő személyek számára.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javaslat [az idősödésről szóló zöld könyv](#) keretében elindított vitára reagál. Ez a zöld könyv rávilágított arra, hogy integrált megközelítésre van szükség a tartós ápolás-gondozás tekintetében, amelynek hozzáférhetőnek, megfizethetőnek és jó minőségűnek kell lennie, a gondozásban részesülők szükségleteire összpontosít, és amelynek célja, hogy a lehető leghosszabb ideig támogassa az egyén önállóságát. A válaszadók úgy vélték, hogy az otthoni és a közösségi gondozás növelése kulcsfontosságú az otthoni környezetben töltött időskor („ageing-in-place”) lehetővé tételéhez. Úgy vélték, hogy az ilyen személyközpontú gondozási szolgáltatásokat az összes érdekelt féllel közösen lehet a legjobban kialakítani. Emellett megállapították, hogy az új technológiák és digitális megoldások javítják a gondozást, különösen a vidéki és távoli területeken.

A javaslat szorosan kapcsolódik [a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló stratégiához](#), mivel szoros összefüggés van a fogyatékossgal és a tartós ápolás-gondozás szükségessége között. Kapcsolódik továbbá az [európai készségfejlesztési programhoz](#) is, amely Unió-szerte hozzájárul a továbbképzéshez és az átképzéshez, többek között a tartós ápolási-gondozási ágazatban is. Emellett kapcsolat áll fenn az [új migrációs és menekültügyi paktummal](#) is, nevezetesen a [képzett és tehetséges munkavállalókra vonatkozó csomaggal](#), amely külön foglalkozik a munkavállalóknak a tartós ápolási-gondozási ágazatba történő vonzásával.

A javaslat a [nemi esélyegyenlőségi stratégia](#) szempontjából is releváns, mivel a gondozók és a tartós ápolás-gondozásra szorulók többsége nő. Ez a stratégia szolgál az Európai Bizottság által a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatban végzett munka keretében. A fő célkitűzései közé tartozik többek között a nemek sztereotípiák megkérdőjelezése, a nemek közötti bér- és nyugdíjszakadék kezelése, valamint a nemek közötti gondozási szakadék megszüntetése. A javaslat kiegészíti a munka és a magánélet közötti egyensúlyt előmozdító szakpolitikákat, mivel a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés és a megfizethető, minőségi tartós ápolás-gondozás a munka és a családi élet összeegyeztetésének egyik eszköze. [A munka és a magánélet közötti egyensúlyra vonatkozó közlemény](#) elismerte, hogy az egész EU-ban biztosítani kell a hozzáférést a megfizethető és megfelelő színvonalú formális gondozási szolgáltatásokhoz, hogy fel lehessen számolni a foglalkoztatás, különösen a nők foglalkoztatásának akadályait.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 [irányelve](#) (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (EGT-vonatkozású szöveg) – PE/81/2018/REV/1.

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2016/2102 irányelve](#) (2016. október 26.) a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről.

A szociális gazdasági szervezetek, köztük a szövetkezetek, a kölcsönös biztosítóegyletek, az egyesületek és alapítványok, valamint a szociális vállalkozások a hatóságok fontos partnerei a tartós ápolás-gondozás biztosításában. A javaslat ezért kapcsolódik [a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervhez](#). Hozzájárulhat az ápolási-gondozási ágazat fellendítéséhez és az ágazatbeli munkakörülmények javításához, ezáltal segítve a szociális gazdaság szereplői előtt álló kihívások leküzdését is.

A javaslat kiegészíti az egészségmegelőzés területére vonatkozó uniós kezdeményezéseket. Különösen az [Egészségesebben, együtt](#) kezdeményezésre és az [európai rákellenes tervre](#) épül, amelyek a nem fertőző betegségek megelőzésével, kezelésével és az azokkal kapcsolatos gondozással foglalkoznak. A rákellenes terv egyik pillére a betegek és a túlélők életminőségével foglalkozik, és több intézkedést is tartalmaz annak biztosítására, hogy hosszú és teljes életet éljenek.

A javaslat támogatja továbbá a **zöld és a digitális átállást**, mivel előmozdítja a digitális technológiák használatát a tartós ápolás-gondozásban, valamint a tartós ápolás-gondozás környezetvédelmi és energiamegtakarítási követelményeknek való megfelelését. Így összhangban van [az egészségügy és az ellátás digitális átalakításának a digitális egységes piacon való lehetővé tételéről, a polgárok szerepének erősítéséről és egy egészségesebb társadalom megteremtéséről szóló közleménnyel](#) is.

Ezen tanácsi ajánlásra irányuló javaslat reagál továbbá [az Európa jövőjéről szóló konferencia demográfiai átmenetről szóló javaslatára](#) (15. sz. javaslat). Ez azt szorgalmazza, hogy az idősek számára megfelelő gondozást kell biztosítani, amely figyelembe veszi mind a gondozásban részesülőket, mind a gondozók szükségleteit.

Uniós szintű finanszírozás vehető igénybe a hozzáférhető, megfizethető és színvonalas, többek között az időseket, a fogyatékkal élő személyeket és a földrajzilag távoli népességcsoportokat célzó tartós ápolás-gondozásra irányuló beruházások támogatására – ideértve különösen az otthoni és a közösségi gondozási környezetben történő gondozást –, valamint az ilyen szolgáltatásokat nyújtó szociális gazdasági szereplők támogatására. Az uniós források közé tartozik az [Európai Regionális Fejlesztési Alap](#), az [Európai Szociális Alap Plusz](#), valamint annak [foglalkoztatásra és szociális innovációra vonatkozó ága](#), az [Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap](#), az [Igazságos Átmenet Alap](#), a [Horizont Európa](#), a [Digitális Európa program](#), valamint a [Helyreállítási és Rezilienciapítési Eszköz](#), a Covid19-világjárványt követő helyreállítással összefüggő támogatható reformok és beruházások tekintetében. A [technikai támogatási eszközökből](#) technikai támogatás vehető igénybe. Az uniós alapok különböző beruházási prioritásokkal rendelkeznek. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap például prioritásként kezeli a nem bentlakásos családi és közösségi gondozási szolgáltatások támogatását.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat támogatni fogja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 3. cikkében meghatározott uniós célokat, azaz az Unió népei jólétének előmozdítását, Európa teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző fenntartható fejlődését, valamint a társadalmi igazságosság és védelem, a nők és férfiak közötti egyenlőség és a nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítását. Az EUMSZ 9. cikke értelmében politikai és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió „figyelembe veszi a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális védelem biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket”.

A javasolt tanácsi ajánlás az EUMSZ 292. cikkén alapul, összefüggésben az EUMSZ 153. cikke (1) bekezdésének k) pontjával, amely lehetővé teszi az Unió számára, hogy fellépjen „a szociális védelmi rendszerek modernizálása” tekintetében. Ezen a területen az Unió csak olyan intézkedéseket fogadhat el, amelyek célja a tagállamok közötti együttműködés ösztönzése.

A „modernizáció” alatt általában azt a folyamatot értjük, amelynek során valamit hozzáigazítanak a megváltozott igényekhez vagy szokásokhoz, illetve a legújabb technikákhoz, módszerekhez vagy eszmékhez. Megállapítható, hogy azon közelmúltban elfogadott uniós jogi aktusok, amelyek kifejezetten a modernizációra irányulnak, szintén ekként értelmezik a fogalmat²¹. A javasolt ajánlás elő fogja mozdítani, hogy a szociális védelmi rendszereket innovatív megközelítések és intézkedések révén modernizálják a tartós ápolás-gondozás kiterjedtségének, megfelelőségének és minőségének javítása érdekében, hogy ezáltal a szociális védelmi rendszerek meg tudjanak felelni a gyorsan előregedő társadalom szükségleteinek, figyelembe véve a költségvetési korlátokat és biztosítva az általános költségvetési fenntarthatóságot.

A javaslat célja, hogy az összes népességcsoportra kiterjedjen a tartós ápolás-gondozást biztosító szociális védelem, függetlenül az illető aktuális vagy korábbi foglalkoztatási státuszától és attól, hogy jelen volt-e a munkaerőpiacon vagy sem. A javaslat emellett a tartós ápolás-gondozást biztosító szociális védelem – többek között a szolgáltatások, a munkaerő és a szakpolitikai irányítás – hatékony működéséhez szükséges alapfeltételekkel is foglalkozik.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Míg a tartós ápolás-gondozás a tagállamok hatáskörébe tartozik, az Unió hatáskörébe tartozik intézkedéseik támogatása és kiegészítése. A javaslat biztosítja az uniós szintű cselekvés hozzáadott értékét. Támogatni fogja a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés biztosítására irányuló, a [szociális jogok európai pillérében](#) meghatározott politikai kötelezettségvállalást.

A Covid19-világjárvány különösen rávilágított arra, hogy szükség van egy célzott uniós szintű eszközre, amely támogatja a tagállamokat a tartós ápolási-gondozási rendszereik strukturális kihívásainak kezelésében. Az ajánlás iránymutatást nyújt a nemzeti tartós ápolási-gondozási rendszerek fejlesztéséhez és meghatározza annak alapelveit, elősegítve ezzel a jelentős uniós finanszírozás célirányosabbá tételét és a beruházások minőségének javítását. Ha Unió-szerte sikerül előrelépést elérni ezen a területen, az elősegíti majd annak biztosítását, hogy bárhol is éljen valaki az EU-ban, megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozásban részesülhessen. A javaslat hozzájárul továbbá a felfelé irányuló konvergencia fokozásához az erőteljes szociális védelmi rendszerek és a hozzáférhető, megfizethető és színvonalas formális tartós ápolás-gondozás tekintetében. Emellett hozzá fog járulni olyan alapvető értékek érvényre juttatásához, mint az emberi jogok védelme, az egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi kohézió erősítése.

²¹ Lásd pl. az európai közigazgatások, üzleti vállalkozások és polgárok rendelkezésére álló interoperabilitási megoldásokra és közös keretekre vonatkozó programnak (ISA2 program) mint a közszféra korszerűsítése eszközének létrehozásáról szóló 2015. november 25-i (EU) 2015/2240 európai parlamenti és tanácsi határozatot (HL L 318., 2015.12.4., 1. o.), az épületek korszerűsítéséről szóló 2019. június 7-i (EU) 2019/1019 bizottsági ajánlást (HL L 165., 2019.6.21., 70. o.) és a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló 2019. november 27-i (EU) 2019/2161 európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 328., 2019.12.18., 7. o.).

- **Arányosság**

A javaslat kiegészíti a tagállamoknak a tartós ápolás-gondozás terén tett erőfeszítéseit. Tiszteletben tartja a tagállamok gyakorlatait és a rendszerek sokféleségét. Az ajánlás figyelembe veszi, hogy a különböző nemzeti, regionális vagy helyi viszonyok miatt az ajánlás végrehajtásában eltérések lehetnek. Nem javasolja az Unió szabályozási jogkörének kibővítését és nem javasol a tagállamokra vonatkozóan kötelező érvényű kötelezettségvállalásokat. A tagállamok nemzeti körülményeiknek megfelelően eldönthetik, hogy hogyan veszik leginkább hasznát a tanácsi ajánlásnak. Az arányosság kulcsszerepet játszott az eszköz megválasztásában is.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Az eszköz egy tanácsi ajánlásra tett javaslat, amely tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elveit. A meglévő uniós joganyagra támaszkodik, és összhangban van a szociálpolitika területén az uniós intézkedésekhez rendelkezésre álló eszköztípusokkal. Jogi eszközként a tanácsi ajánlásra irányuló javaslat jelzi a tagállamoknak az ajánlásban megállapított intézkedések iránti elkötelezettségét, továbbá szilárd politikai alapot szolgáltat a tartós ápolás-gondozás területén folytatott uniós szintű együttműködéshez, miközben teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamok hatáskörét.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

Tárgyaltan.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció**

Az európai gondozási stratégiával kapcsolatos **véleményezési felhívást** az „Ossza meg velünk véleményét!” [weboldalon](#) tették közzé, és a nyilvánosságnak 2022. március 1–29. között volt lehetősége észrevételeket tenni. A Bizottsághoz 123 észrevétel érkezett, legtöbbször (64) nem kormányzati szervezetektől. A konzultációk során legtöbbször a következő témák merültek fel: az ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok rendelkezésre állása, a szociális védelem, az ápolási-gondozási szolgáltatások megfizethetősége, az ápolási-gondozási szolgáltatások, valamint a gondozást végző munkavállalók és az informális gondozók által végzett munka színvonala, a társadalmi-gazdasági és területi egyenlőtlenségek, a nemi dimenzió, az aktív és egészséges időskorral és a megelőzéssel kapcsolatos szakpolitikák, a gondozási szolgáltatások finanszírozása, az irányítási/koordinációs szempontok, a digitalizációban és az innovációban rejlő lehetőségek az ápolási-gondozási ágazat számára, valamint a Covid19-világjárvány és annak hatása.

A **célt konzultációk** keretében tájékoztató vitákat folytattak a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésével foglalkozó magas szintű munkacsoporttal (2022. január 28.) és a tagállamok képviselőivel a szociális védelemmel foglalkozó bizottságban (2022. március 17.) és a Foglalkoztatási Bizottságban (2022. április 1.). Sor került továbbá a civil társadalmi szervezetekkel folytatott stratégiai párbeszédre (2022. március 11.), az Európai Parlament Foglalkoztatási és Szociális Bizottságának, valamint a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottságának a közös meghallgatására (2022. március 24.), továbbá az uniós szintű szociális partnerekkel tartott külön meghallgatásra (2022. április 7.).

Az erős szociális védelem szerepét és annak a magas színvonalú tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférésre és azok megfizethetőségére gyakorolt hatását számos válaszadó, köztük a tagállamok, a szociális partnerek és a civil társadalom is kiemelte.

Kiemelték – különösen a civil társadalmi szervezetek – a személyközpontú megközelítések fontosságát, valamint az ápolási-gondozási és egészségügyi szolgáltatások közötti nagyobb fokú integráció szükségességét. E cél megvalósításához döntő fontosságúnak ítélték a megfelelő közfinanszírozást és az ápolási-gondozási szolgáltatásokba való beruházást, többek között az összes rendelkezésre álló uniós eszköz felhasználásával. A szociális partnerek egyetértettek azzal, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt fel kell használni az ápolási-gondozási területen is.

A tartós ápolás-gondozási ágazat munkakörülményeinek javítása kiemelt téma volt valamennyi konzultációs eseményen és az írásbeli észrevételekben is. Az európai parlamenti képviselők rámutattak az ápolási-gondozási ágazatban tapasztalható alulfinanszírozottságra és munkaerőhiányra, valamint arra, hogy az ágazatban nagy lehetőségek rejlenek a munkahelyteremtés és az innováció terén. Felszólították arra, hogy kezeljék az ágazatban tapasztalható alacsony szintű szakszervezeti szerveződést, és kiemelték az oktatás és a képzés szerepét a szakképzett munkavállalók és a professzionalizálódás biztosításában. A szociális partnerek megemlítették továbbá a szociális párbeszéd szerepét, valamint a megfelelő létszámú személyzet fontosságát a színvonalas és személyközpontú ellátás szempontjából. A szociális partnerek hangsúlyozták, hogy a migráns munkavállalóknak, a háztartási alkalmazottaknak és a személyes háztartási szolgáltatásokat nyújtó személyeknek ugyanazokat a szociális és munkavállalói jogokat kell élvezniük, mint az intézményes gondozási ágazatban dolgozóknak. A tagállamok tudatában vannak a munkaerőhiánynak, és néhány tagállam stratégiákat dolgoz ki annak érdekében, hogy több munkavállalót – köztük férfiakat – vonzzon az ápolási-gondozási ágazatba. Számos civil társadalmi szervezet kérte az informális gondozást nyújtó személyek jogállásának meghatározását.

A végrehajtást illetően a civil társadalmi szervezetek támogatták a mutatókon és célértékeken alapuló nyomon követést, és felszólították a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki a végrehajtásra vonatkozó nemzeti cselekvési terveket. A szociális partnerek fontosnak tartották, hogy az európai szemeszter keretrendszerére építve nyomon kövessék a tartós ápolás-gondozási ágazat kihívásainak kezelése terén elért eredményeket. A **szociális védelemmel foglalkozó bizottságban** (SPC) és a **Foglalkoztatási Bizottságban** (EMCO) a tagállamok azt is hangsúlyozták, hogy pontosabb tény- és ismeretanyagra van szükség, és támogatták a bevált gyakorlatok folyamatos cseréjét. Néhány tagállam aggályainak adott hangot a potenciálisan megnövekedő adminisztratív terhekkel kapcsolatban, és kiemelte a kapcsolódó uniós és nemzetközi szintű szakpolitikai kezdeményezésekkel való összhang és szinergiák fontosságát. Az e két bizottsággal folytatott tájékoztató viták során több tagállam rámutatott arra, hogy a kezdeményezést a nemzeti hatáskörök, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvének teljes körű tiszteletben tartása mellett kell kidolgozni, figyelembe véve az eltérő nemzeti körülményeket és a nemzeti gondozási rendszerek eltérő kialakítását is.

Az Európai Bizottság észrevételeket kapott az **Európai Gazdasági és Szociális Bizottságtól** (EGSZB) és a **Régiók Bizottságától** (RB), illetve eszmecserét folytatott velük:

- Az **EGSZB** aggasztónak tartja a gondozottal együtt élő gondozók bizonytalan helyzetét, akik gyakran migráns vagy utazó munkavállaló nők, és ajánlásokat fogalmazott meg a helyzetük javítására, többek között annak legalizálása és a professzionalizálásuk támogatása révén²². Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak az új európai gondozási stratégia létrehozására irányuló

²² Saját kezdeményezésű vélemény a következő tárgyban: [A gondozottal együtt élő gondozók jogai](#) (SOC/535), 2016 és nyomon követő jelentés: [The future of live-in care work in Europe](#) (A gondozottal együtt élő gondozói munka jövője Európában), 2020.

kezdeményezését, és kéri annak gyors végrehajtását²³. Sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy rövid távon dolgozzanak ki elveket az idősök gondozásával kapcsolatban a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv keretében.

- 2021 júliusában az **RB** véleményt fogadott el „*A gondozók és a gondozás jövőjére vonatkozó terv – Helyi és regionális lehetőségek egy európai kihívás kapcsán*”²⁴ címmel. A véleményben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye közzé a tartós ápolás-gondozás európai minőségi keretrendszerét, valamint dolgozza ki az átfogó adatgyűjtés és -elemzés hatékony rendszerét.

Az **Európai Parlament** felszólította a Bizottságot, hogy nyújtson be tervet az emberek, köztük az idősök mentális egészségének, méltóságának és jóllétének biztosítására²⁵, és hangsúlyozta a megfelelően finanszírozott szociális védelmi rendszerek kulcsfontosságú szerepét a gondozás megfizethetővé és ténylegesen hozzáférhetővé tételében²⁶. Felszólította továbbá a tagállamokat, hogy biztosítsanak egyenlő hozzáférést az egészségügyi és gondozási szolgáltatásokhoz, a Bizottságot pedig arra, hogy terjesszen elő egy „európai gondozási megállapodást”²⁷. Ezen túlmenően a gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulásról szóló legfrissebb saját kezdeményezésű jelentésében²⁸ felszólította a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy ambiciózus, szilárd alapokon álló és jövőbiztos európai ápolási-gondozási stratégiát, amely a megfizethető, hozzáférhető és magas színvonalú ápoláshoz-gondozáshoz való jogra, továbbá az ellátottak és a gondozók egyéni jogaira és szükségleteire épül, és amely egy teljes életre szól, az embereknek az életük kritikus időszakaiban felmerülő szükségleteit célozza, illetve válasszal szolgál azokra, egész életükre kiterjedően megteremt az alapot az ápolási-gondozási szolgáltatások folytonosságához, és elősegíti a nemzedékek közötti szolidaritást.

A **Tanács** felkérte a tagállamokat és a Bizottságot, hogy javítsák a magas színvonalú tartós ápolás-gondozás elérhetőségét, valamint a szociális védelmi rendszerek fenntarthatóságát és megfelelőségét²⁹, használják fel a digitalizációt annak érdekében, hogy az egészségügyi, szociális és tartós ápolási-gondozási szolgáltatások könnyen hozzáférhetőek és felhasználóbarátak legyenek³⁰, valamint dolgozzanak ki olyan szolgáltatásokat, amelyek személyközpontú és integrált ellátást nyújtanak, többek között a fogyatékkal élő személyek számára is³¹.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

²³ Saját kezdeményezésű vélemény: „[Új idős gondozási modell: A Covid19-világjárvány tanulságai](#)” (SOC/687).

²⁴ <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2020-05862-00-02-ac-tra-en.docx/content>

²⁵ Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) [a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról](#) (2020/2084(INI)).

²⁶ Az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) [az öreg kontinens előregegedéséről – az idősödéssel kapcsolatos 2020 utáni politika lehetőségei és kihívása](#) (2020/2008(INI)).

²⁷ Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) [a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról](#) (2020/2084(INI)).

²⁸ Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalása a gondozással kapcsolatos közös európai fellépésről (2021/2253(INI)).

²⁹ A Tanács következtetései – „[Demográfiai kihívások – az előttünk álló út](#)” (2020/C 205/03), 2020. június 19.

³⁰ A Tanács következtetései – [Az idős korúak emberi jogai, részvétele és jólléte a digitalizáció korában](#), 2020. október 9.

³¹ A Tanács következtetései [az idősödés szempontjának a közpolitikákban való általános érvényesítéséről](#), 2021. március 12.

A javaslatot egy **bizottsági szolgálati munkadokumentum**³² is alátámasztja, és a témában megjelent legfrissebb tanulmányokon és jelentéseken alapul, ideértve többek között a következőket:

- [2021 Long-term Care Report](#) (2021. évi jelentés a tartós ápolásról-gondozásról), amelyet a szociális védelemmel foglalkozó bizottság és az Európai Bizottság (DG EMPL) közösen készített,
- „*Estimating the Effects of Social Protection for Long-Term Care in Old Age in Europe*” (Az időskori tartós ápolás-gondozás szociális védelmének becsült hatása Európában), Európai Bizottság, Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) (a közeljövőben jelenik meg),
- [Challenges in long-term care in Europe](#) (A tartós ápolás-gondozás kihívásai Európában), Európai Szociálpolitikai Hálózat (2018),
- [Mapping long-term care quality practices in the EU](#) (A tartós ápolás-gondozás színvonalas gyakorlatainak feltérképezése az EU-ban), Európai Szociálpolitikai Hálózat (2020),
- [Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the European Union](#) (Tanulmány az informális tartós ápolás-gondozás európai uniós gyakorlatjának és költségeinek feltárásáról), Ecorys (2021),
- [Study on the long-term care supply and market in EU Member States](#) (Tanulmány a tartós ápolás-gondozás kínálatáról és piacáról az uniós tagállamokban), KPMG, 2021,
- [COVID-19 and older people: Impact on lives, support and care](#) (A Covid19 hatása az idősek életére, a támogatásukra és a gondozásukra), Eurofound, 2021,
- [Who Cares? Attracting and Retaining Care Workers](#) (Ki törődik velük? A gondozók vonzása és megtartása), OECD (2020),
- [Long-term care workforce: employment and working conditions](#) (A tartós ápolásban-gondozásban dolgozók foglalkoztatási és munkakörülményei), Eurofound (2021),
- [The 2021 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States \(2019-2070\)](#), (2021. évi jelentés a népesség elöregedéséről – Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan (2019–2070)), Európai Bizottság (DG ECFIN), Gazdaságpolitikai Bizottság (a népesség elöregedésével foglalkozó munkacsoport).

• **Hatásvizsgálat**

A javasolt eszköz iránymutatást nyújt a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy miként tehetik hozzáférhetőbbé a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozást, és lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy nemzeti gyakorlatuknak megfelelően rugalmasan alakítsák ki és hajtsák végre az intézkedéseket. Ebből következően hatásvizsgálatra nincs szükség. Továbbá ezen ajánlás hatása nemcsak attól függ, hogy a tagállamok hogyan hajtják végre az intézkedéseket, hanem az olyan országspecifikus körülményektől is, mint a makrogazdasági helyzet, a szociális védelmi rendszerek és a szociális szolgáltatások kialakítása, valamint a munkaerőpiac szerkezete és működése. E körülmények megnehezítik a javaslat konkrét

³² A megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum – SWD(2022) 441.

hatásának más tényezőktől való elválasztását. A javaslatot bizottsági szolgálati munkadokumentum kíséri, amely számba veszi a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos kihívásokat, és feltérképezi a lehetséges cselekvési lehetőségeket.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Tárgytalan.

- **Alapjogok**

Ez az ajánlás tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja [az Európai Unió Alapjogi Chartája](#) által elismert elveket. Tiszteletben tartja különösen a megkülönböztetésmentesség elvét (a Charta 21. cikke), és hozzájárul az olyan jogok védelméhez, mint a gyermekek jogai (a Charta 24. cikke), az időseknek a méltó és önálló élethez, valamint a társadalmi és kulturális életben való részvételhez való joga (a Charta 25. cikke), továbbá a fogyatékossgal élő személyeknek az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekhez való joga (a Charta 26. cikke), a családok jogi, gazdasági és szociális védelemhez való joga (a Charta 33. cikke), továbbá a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultság, amelyek védelmet nyújtanak anyaság, betegség, munkahelyi baleset, gondoskodásra utaltság vagy idős kor, továbbá a munkahely elvesztése esetén, az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által megállapított szabályokkal összhangban (a Charta 34. cikke).

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs pénzügyi hatása az Unió általános költségvetésére.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Javasolt, hogy a Bizottság az európai szemeszter keretében, valamint a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal és a Foglalkoztatási Bizottsággal együtt kövesse nyomon ezen ajánlás végrehajtását. A nyomon követésnek a tagállamok által az ajánlás elfogadásától számított egy éven belül a Bizottságnak benyújtandó nemzeti cselekvési terveken és az azt követően benyújtott, az elért eredményekről szóló jelentéseken kell alapulnia.

A javaslat azt ajánlja a tagállamoknak, hogy jelöljenek ki egy megfelelő erőforrásokkal és megbízatással rendelkező, tartós ápolás-gondozásért felelős nemzeti koordinátort, aki hatékonyan koordinálja és figyelemmel kíséri az ajánlás végrehajtását, és uniós szintű kapcsolattartói szerepet tölt be. A Bizottság együtt fog működni a tartós ápolás-gondozásért felelős koordinátorokkal, a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal és a Foglalkoztatási Bizottsággal, valamint más érdekelt felekkel az egymástól való tanulás elősegítése, a tapasztalatok megosztása és az ezen ajánlás végrehajtása céljából hozott tagállami intézkedések nyomon követése érdekében.

Javasoljuk, hogy a Bizottság a tagállamok által benyújtott nemzeti cselekvési tervek és az elért eredményekről szóló jelentések alapján rendszeresen tekintse át ezen ajánlás végrehajtását a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal, valamint adott esetben a Foglalkoztatási Bizottsággal. A Bizottság együtt fog működni továbbá a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó mutatók keretrendszerének továbbfejlesztése érdekében, amely segítene nyomon követni az ajánlás végrehajtását, és közös jelentéseket fog készíteni azzal a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos közös kihívások elemzése céljából.

Végül a végrehajtás kezdeti időszakát követően a Bizottság számba veszi az elért eredményeket, és az elfogadást követő öt éven belül jelentést tesz a Tanácsnak.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Tárgytalan.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az 1–2. pont meghatározza az ajánlás célját, személyi hatályát (minden tartós ápolás-gondozásra szoruló személy és gondozóik) és tárgyi hatályát (a tartós ápolási-gondozási környezetek valamennyi típusa).

A 3. pont az ajánlásban alkalmazott fogalmak meghatározását tartalmazza, adott esetben a szociális védelemmel foglalkozó bizottság keretében elfogadott fogalom meghatározásokra építve.

A 4. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok tegyék adekvátabbá a tartós ápolás-gondozást biztosító szociális védelmet, hogy a tartós ápolás-gondozás időszerű, átfogó és megfizethető legyen a rászorulóknak számára.

Az 5. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok növeljék a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások kínálatát, ugyanakkor biztosítsák, hogy valamennyi gondozási környezetben kiegyensúlyozott legyen a szolgáltatások kombinációja, többek között az otthoni gondozás és a közösségi gondozás fejlesztése és/vagy javítása, a területi különbségek megszüntetése, akadálymentes innovatív technológiák és digitális megoldások bevezetése, valamint a fogyatékkal élő személyek számára az akadálymentesség biztosítása révén.

A 6. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy valamennyi tartós ápolás-gondozási környezetre vonatkozóan – azok jellemzőihez igazodva – szigorú kritériumokat és normákat állapítsanak meg, és azokat valamennyi tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltató – jogállásától függetlenül – szigorúan tartsa be. Ennek érdekében a tagállamok felkérést kapnak arra, hogy az ajánlás mellékletében meghatározott minőségi elvek alapján hozzák létre a tartós ápolás-gondozás minőségi keretrendszerét, amely magában foglal egy megfelelő minőségbiztosítási mechanizmust is.

A 7–8. pont azt ajánlja a tagállamoknak, hogy kezeljék a készségigények és a munkaerőhiány problémáját, és biztosítsanak tisztességes munkakörülményeket.

A 9. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok támogassák az informális gondozókat, többek között képzés, tanácsadás, pszichológiai támogatás, átmeneti gondozás és pénzügyi támogatás révén.

A 10. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsák a tartós ápolás-gondozás megfelelő szakpolitikai irányítását azáltal, hogy valamennyi érdekelt felet bevonva kijelölnek egy, a tartós ápolás-gondozásért felelős nemzeti koordinátort, növelik a más szakpolitikai területekkel való összhangot, fejlesztik a tartós ápolás-gondozás iránti igények előrejelzését, javítják a vészhelyzeti tervezést (pl. a világjárványok vagy más külső sokkok kezelése érdekében) és az adatgyűjtést, növelik a tudatosságot, és mozgósítják a rendelkezésre álló forrásokat, köztük az uniós forrásokat a tartós ápolás-gondozás reformja érdekében.

A 11. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok készítsenek nemzeti cselekvési tervet, és nyújtsák be azt a Bizottságnak, a tervben ismertessék az ezen ajánlás végrehajtására irányuló intézkedéseket, melyeket a nemzeti, regionális és helyi körülmények figyelembevételével kell megalkotni, továbbá ezt követően rendszeresen nyújtsanak be a Bizottságnak jelentést az elért eredményekről.

A 12. pont meghatározza, hogy a Bizottság miként kívánja támogatni ennek az ajánlásnak a végrehajtását – többek között uniós források mozgósításával, az elért eredményeknek az

európai szemeszter keretében, a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal és a Foglalkoztatási Bizottsággal együtt történő nyomon követésével, a nyomon követést segítő mutatók keretrendszerének létrehozásával, a kölcsönös információcsere elősegítésével és azzal, hogy a Tanácsnak az elfogadástól számított öt éven belül jelentést nyújt be az elért eredményekről.

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA**a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére, összefüggésben a 153. cikke (1) bekezdésének k) pontjával,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A hozzáférhető, megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozás lehetővé teszi a gondozásra szoruló személyek számára, hogy a lehető leghosszabb ideig önálló életvitelt folytassanak, és méltóságban éljenek. Elősegíti az emberi jogok védelmét, a társadalmi haladás és a nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítását, a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés elleni küzdelmet, és hozzájárulhat a munkahelyteremtéshez.
- (2) 2017 novemberében az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság kihirdette a szociális jogok európai pillérét³³, amely 20 alapelvet határoz meg a jól működő és tisztességes munkaerőpiacok és jóléti rendszerek támogatásához. A tartós ápolás-gondozásra vonatkozó 18. alapelv szerint mindenkinek joga van megfizethető és minőségi tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat igénybe venni, különös tekintettel az otthoni ápolás-gondozásra és a közösségi gondozási szolgáltatásokra. A 9. alapelv a gondozási feladatokat ellátó személyek munka és magánélet közötti egyensúlyhoz való jogát mozdítja elő. A 17. alapelv elismeri a fogyatékossgal élő személyek befogadáshoz való jogát, különös tekintettel azokra a szolgáltatásokra, amelyek lehetővé teszik számukra a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételt.
- (3) A hatóságok által nemzeti, regionális vagy helyi szinten szervezett tartós ápolási-gondozási szolgáltatások elsősorban általános érdekű szociális szolgáltatásoknak minősülnek, mivel egyértelmű társadalmi funkcióval rendelkeznek. Elősegítik a társadalmi befogadást és védik az idősek alapvető jogait, kiegészítik és támogatják a családok szerepét a társadalom legidősebb tagjainak gondozásában, valamint többek között segítséget nyújtanak az állandó vagy ideiglenes gondozásra szoruló személyeknek.
- (4) A gondozók és a tartós ápolás-gondozásra szorulóknak többsége nő. A nők átlagosan alacsonyabb jövedelemmel rendelkeznek, beleértve a nyugdíjakat is, és potenciálisan kevésbé képesek megfizetni a gondozást, miközben hosszabb ideig élnek, mint a férfiak, és így hosszabb az az időtartam, melynek során gondozásra szorulhatnak. A megfelelő és megfizethető formális tartós ápolási-gondozási szolgáltatások ezért – az ágazat munkakörülményeinek javítására, valamint a fizetett foglalkoztatás és a

³³ A szociális jogok európai pillérének kihirdetéséről szóló intézményközi nyilatkozat (HL C 428., 2017.12.13., 10. o.).

gondozási feladatok összeegyeztetésére irányuló szakpolitikákkal párosulva – segíthetik a nemek közötti egyenlőség előmozdítását.

- (5) Ez az ajánlás előmozdítja az Európai Unió Alapjogi Chartája³⁴ 21., 23., 24., 25., 26., 33. és 34. cikkének alkalmazását, amelyek a megkülönböztetés tilalmára, a férfiak és nők közötti egyenlőségre, a gyermekek jogaira, az idősek jogaira, a fogyatékkal élő személyek beilleszkedésére, továbbá a család és a munka összeegyeztetéséhez, valamint a szociális biztonsághoz és a szociális segítségnyújtáshoz való jogra vonatkoznak.
- (6) Ez az ajánlás tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt³⁵, amely elismeri a fogyatékkal élő személyek egyenlő jogát a közösségekben való önálló élethez, másokkal egyenlő választási lehetőségekkel.
- (7) A szociális jogok európai pillérére vonatkozó, 2021. március 4-én elfogadott cselekvési tervében a Bizottság egyrészt bejelentett egy kezdeményezést a tartós ápolás-gondozásra vonatkozóan, amelynek célja, hogy meghatározza a fenntartható tartós ápolás-gondozás fejlesztését irányító szakpolitikai reformok keretét annak érdekében, hogy a rászorulóknak könnyebben jussanak minőségi szolgáltatásokhoz, másrészt arra ösztönözte a tagállamokat, hogy fektessenek be az egészségügyi és gondozási munkaerőbe azáltal, hogy javítják munkakörülményeiket és a képzési lehetőségeiket.
- (8) A szociális védelemmel foglalkozó bizottság³⁶ és a Bizottság *2021. évi, tartós ápolás-gondozásról szóló jelentése*³⁷ kiemeli, hogy a magas színvonalú tartós ápolás-gondozás iránti igény várhatóan növekedni fog, és hogy az ellátás bővítése hozzájárulhat a nemek közötti egyenlőséghez és a társadalmi méltányossághoz. A jelentés megállapítja, hogy a tartós ápolás-gondozás terén a hozzáférés, a megfizethetőség és a minőség jelenti a fő kihívásokat, a magas színvonalú szolgáltatások iránti növekvő kereslet kielégítéséhez pedig kulcsfontosságú a megfelelő munkaerő, ugyanakkor kiemeli, hogy az informális gondozás gyakran olyan költségekkel jár, melyeket nem veszünk figyelembe.
- (9) A népesség előregedése várhatóan növelni fogja a tartós ápolás-gondozás iránti keresletet, mivel a funkcionális képességek csökkenése és a tartós ápolás-gondozás iránti igény az idősebb korral függ össze. A 65. életévüket betöltöttek száma az előrejelzések szerint a következő 30 évben 41 %-kal, a 2020. évi 92,1 milliőről 2050-re 130,2 millióra fog nőni, míg a 80. életévüket betöltöttek száma az előrejelzések szerint 88 %-kal, a 2020. évi 26,6 milliőről 2050-re 49,9 millióra fog nőni³⁸.
- (10) A Covid19-világjárvány negatívan érintette a tartós ápolási-gondozási rendszereket, és súlyosbított számos, már meglévő strukturális hiányosságot, különösen a színvonalas

³⁴ Az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL C 326., 2012.10.26., 391. o.).

³⁵ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

³⁶ Létrehozta az (EU) 2015/773 tanácsi határozat.

³⁷ Európai Bizottság, A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság, *Long-term care report: trends, challenges and opportunities in an ageing society* (Jelentés a tartós ápolás-gondozásról: Tendenciák, kihívások és lehetőségek az idősödő társadalomban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2021.

³⁸ Európai Bizottság, A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság, *Long-term care report: trends, challenges and opportunities in an ageing society* (Jelentés a tartós ápolás-gondozásról: Tendenciák, kihívások és lehetőségek az idősödő társadalomban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2021.

szolgáltatások hiányát és a munkaerőhiányt, továbbá rávilágított arra, hogy sürgősen meg kell erősíteni a tartós ápolási-gondozási rendszerek rezilienciáját, és fokozni kell a személyes autonómia javítására és az önálló életvitel megkönnyítésére irányuló erőfeszítéseket.

- (11) A tartós ápolás-gondozás állami finanszírozásának szintje tekintetében jelentős eltérések vannak a tagállamok között: egyes országok a GDP kevesebb mint 1 %-át áldozzák rá, míg mások a GDP több mint 3 %-át³⁹. 2019-ben a tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások az Unió GDP-jének 1,7 %-át tették ki⁴⁰, ami alacsonyabb, mint az informális gondozók által nyújtott tartós ápolás-gondozás óráinak becsült értéke, amely az EU GDP-jének mintegy 2,5 %-át teszi ki⁴¹. Azokban a tagállamokban, ahol a tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások szintje alacsony, a formális tartós ápolás-gondozási szolgáltatások igénybevétele korlátozottabb. A tartós ápolás-gondozás iránti növekvő igény növeli a közkiadásokra nehezedő nyomást, ugyanakkor szükségessé teszi a tartós ápolás-gondozás költséghatékonyságának javítását is, például egészségfejlesztési és megelőző politikák, a szolgáltatások jobb integrációja és célzottabbá tétele, adatok és ismeretek gyűjtése, valamint új és digitális technológiák alkalmazása révén. A tartós ápolás-gondozás fenntartható finanszírozását elősegítő politikák fontosak az államháztartás fenntarthatósága szempontjából, különösen a népesség előregedésével és az EU-ban a munkaerő csökkenésével összefüggésben.
- (12) Az informális gondozásra nagymértékben támaszkodni nem lesz fenntartható, és a formális gondozási szükségletek növekedése mellett az állami költségvetésekre is várhatóan egyre nagyobb nyomás fog nehezedni.
- (13) A tartós ápolás-gondozásra csak korlátozott mértékben terjed ki a szociális védelem, és a költségek gyakran komoly akadályt jelentenek a tartós ápolás-gondozás igénybevitelében. Sok háztartás elsősorban pénzügyi okokból nem vesz igénybe (több) professzionális otthoni ápolási-gondozási szolgáltatást. Megfelelő szociális védelem nélkül a tartós ápolás-gondozás becsült összköltsége gyakran meghaladhatja az adott személy jövedelmét. Bár a szociális védelmi rendszerek tagállamonként eltérőek, egyes tagállamokban a tartós ápolás-gondozásra szoruló személyeknek csak kis része vehet igénybe állami támogatást. Sőt, sokszor ez az állami támogatás sem elegendő, mivel a tartós ápolásra-gondozásra szoruló idősöknek átlagosan közel a fele még a támogatással együtt is becslések szerint a szegénységi küszöb alatt lenne, miután az otthoni ápolás-gondozás közvetlen költségeit kifizette.
- (14) Sok ember nem tudja igénybe venni a számára szükséges tartós ápolás-gondozást a szolgáltatások összességében szűkös kínálata, valamint – többek között – a tartós ápolási-gondozási lehetőségek korlátozott választéka és a területi különbségek miatt. Számos tagállamban korlátozottak a választási lehetőségek a tartós ápolás-gondozás terén. Ahol van választási lehetőség, elsősorban az informális gondozás és a bentlakásos ellátás között lehet választani. Az otthoni és közösségi tartós ápolás-

³⁹ Európai Bizottság és Gazdaságpolitikai Bizottság, 2021, [The 2021 Ageing Report – Economic and Budgetary Projections for the EU Member States \(2019-2070\)](#) (2021. évi jelentés a népesség előregedéséről – Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan (2019–2070)), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

⁴⁰ Uo.

⁴¹ Van der Ende, M. et al., 2021, [Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU](#) (Tanulmány az informális tartós ápolás-gondozás gyakoriságának és költségeinek feltárásáról az EU-ban).

gondozás kínálata még mindig gyér. Emellett a tartós ápolás-gondozás terén tapasztalható területi különbségek megnehezítik a tartós ápolás-gondozáshoz való egyenlő hozzáférést, különösen a vidéki és elnéptelenedő területeken. A fogyatékossgal élő személyek esetében még kevesebb választási lehetőség van a gondozási szolgáltatások egyenlőtlen hozzáférhetősége miatt.

- (15) A tartós ápolás-gondozás esetében a minőség egy hatékony minőségbiztosítási mechanizmustól függ, amely számos tagállamban hiányzik vagy nincs hozzá elegendő forrás. A minőségbiztosítás gyakran elégtelen az otthoni és a közösségi gondozásban. Bár a bentlakásos ellátás minősége szabályozottabb, a minőségi előírások gyakran a klinikai eredményekre összpontosítanak, és nem foglalkoznak kellő mértékben a gondozásban részesülők életminőségével és az önálló életvitelre való képességükkel. Még ha vannak is minőségi előírások, azokat nem mindig sikerül érvényre juttatni, gyakran a nem megfelelő adminisztratív háttér vagy az erőforrások hiánya miatt. A mind az állami, mind a magán gondozási szolgáltatókra vonatkozó szigorú minőségi előírások hiánya a gondozásban részesülők elhanyagolásához és bántalmazásához, valamint a gondozók rossz munkakörülményeihez vezet.
- (16) A tartós ápolás-gondozás fontos társadalmi értékkel és munkahelyteremtési potenciállal rendelkezik, de a tagállamok a nem megfelelő készségek, a nehéz munkakörülmények és az alacsony bérek miatt nehezen tudják vonzani és megtartani a gondozókat.
- (17) Az ápolási-gondozási ágazatban egyre összetettebb készségekre van szükség. A hagyományos készségek és kompetenciák mellett a gondozóknak gyakran rendelkezniük kell az új technológiák használatához szükséges technológiai ismeretekkel, valamint digitális és – sokszor idegen nyelvű – kommunikációs készségekkel, továbbá komplex igények kielégítéséhez és a multidiszciplináris csoportokban végzett munkához szükséges készségekkel. Megfelelő – többek között munkahelyi – oktatási és képzési politikák nélkül a készségekre vonatkozó követelmények sokak számára akadályt jelenthetnek az ágazatba való belépés vagy az ágazat további fejlődése szempontjából.
- (18) A tartós ápolást-gondozást végző munkavállalók gyakran szembesülnek atipikus munkafeltételekkel, rendszertelen munkaidővel, váltott műszakban végzett munkával, fizikai vagy mentális túlterheltséggel és alacsony bérekkel. Az ágazat alacsony béreihez az is hozzájárul, hogy a tartós ápolást-gondozást végző munkavállalókat jellemzően nem védik kollektív szerződések, és a tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások mértéke csekély.
- (19) A munkavállalók bizonyos csoportjai – beleértve a gondozottal együtt élő gondozókat és a tartós ápolás-gondozást végző háztartási alkalmazottakat – különösen nehéz munkakörülményekkel szembesülnek, ideértve az alacsony béreket, a kedvezőtlen munkaidő-beosztást, a be nem jelentett munkavégzést, valamint az alapvető munkavédelmi szabályok be nem tartását és a szabálytalan foglalkoztatási formákat. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet háztartási alkalmazottakra vonatkozó 2011. évi (189. sz.) egyezménye⁴² meghatározza az alapvető jogokat és elveket, és előírja az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy tisztességes munkakörülményeket biztosítsanak a háztartási alkalmazottak számára.

⁴² 2011. évi (189. sz.) egyezmény a háztartási alkalmazottak méltányos módon történő foglalkoztatásáról.

- (20) Az informális gondozás alapvető részét képezi a tartós ápolás-gondozásnak, mivel a gondozás legnagyobb részét hagyományosan az informális gondozók, többnyire nők végzik, gyakran a hozzáférhető és megfizethető formális tartós ápolás-gondozás hiánya miatt. Az informális gondozás negatív hatással lehet a gondozók fizikai és mentális egészségére és jóllétére, és jelentős akadályt jelent a foglalkoztatásuk szempontjából, különösen a nők esetében. Ez közvetlen hatással van az aktuális jövedelmükre, és befolyásolja időskori jövedelmüket, mivel csak alacsony nyugdíjjogosultságot tudnak szerezni, ami a gyermekgondozási feladatokat is ellátó gondozókat még súlyosabban érinti. Azon gyermekek és fiatalok, akiknek valamely családtagjuk krónikus betegségben szenved, általában többször küzdenek mentális egészségi problémával, és a családtag betegsége olyan káros következményekkel járhat számukra, amelyek hosszú távon a jövedelmükre és a társadalmi befogadásukra is kihathatnak.
- (21) A tartós ápolás-gondozás megszervezése Unió-szerte eltérő. A tartós ápolás-gondozást gyakran összetett szolgáltatási rendszerben szervezik meg az egészségügyi és szociális ellátás keretében, időnként más típusú támogatások bevonásával, mint például a lakhatás és a helyi tevékenységek. A nemzeti, regionális és helyi közigazgatási szintek szerepe is eltérő. A tartós ápolás-gondozás nyomon követésére használt mutatók is eltérőek, és az adminisztratív adatok gyakran nem állnak rendelkezésre vagy nem hasonlíthatók össze uniós szinten.
- (22) A tartós ápolás-gondozás érdekelt felei közé tartoznak a tartós ápolás-gondozásra szoruló, családtagjaik és az őket képviselő szervezetek, az illetékes nemzeti, regionális, helyi szintű hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek, a tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltatók, valamint a társadalmi befogadás, az integráció és az alapvető jogok védelme előmozdításáért felelős szervek, beleértve az egyenlőség előmozdításával foglalkozó nemzeti szerveket is. A szociális gazdasági szervezetek, köztük a szövetkezetek, a kölcsönös biztosítógyuletek, az egyesületek és alapítványok, valamint a szociális vállalkozások a hatóságok fontos partnerei a tartós ápolás-gondozás biztosításában.
- (23) Az európai szemeszter folyamata – amelyet a szociális eredménytábla támogat – rávilágított a tartós ápolás-gondozás kihívásaira, aminek eredményeként néhány tagállamhoz országspecifikus ajánlásokat intéztek e területen. A foglalkoztatási iránymutatások⁴³ hangsúlyozzák, hogy biztosítani kell a megfizethető, hozzáférhető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozás rendelkezésre állását. A szociális védelem és társadalmi befogadás területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer célja a hozzáférhető, magas színvonalú és fenntartható tartós ápolás-gondozás előmozdítása, és ezt a célkitűzést nyomon követés, a reformok többoldalú felügyelete, tematikus munka és kölcsönös tanulás révén támogatja. A szociális védelemmel foglalkozó bizottság kidolgozta a szociális szolgáltatások – köztük a tartós ápolás-gondozás – európai minőségi keretrendszerét⁴⁴. Ugyanakkor még mindig nincs olyan átfogó uniós keret, amely iránymutatásul szolgálna a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó nemzeti reformokhoz.
- (24) Az Unió számos finanszírozási lehetőséget biztosít a tartós ápolás-gondozás számára, amelyek különböző beruházási prioritásokat céloznak meg a különböző finanszírozási

⁴³ A Tanács (EU) 2018/1215 határozata (2018. július 16.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról.

⁴⁴ A szociális szolgáltatások önkéntes európai minőségi keretrendszere, SPC/2010/10/8 final.

programok egyedi rendeleteivel összhangban; e programok közé tartozik az Európai Regionális Fejlesztési Alap (amely elsősorban a nem bentlakásos családi és közösségi szolgáltatásokat támogatja), az Európai Szociális Alap Plusz és annak foglalkoztatásra és szociális innovációra vonatkozó ága, az Igazságos Átmenet Alap, a Horizont Európa, a Digitális Európa program, a technikai támogatási eszközökből a reformok tervezéséhez és végrehajtásához nyújtott támogatás, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a Covid19-világjárványt követő helyreállítással összefüggő támogatható reformok és beruházások tekintetében.

- (25) Ez az ajánlás épít az átlátható és kiszámítható munkafeltételekre⁴⁵, a munka és a magánélet közötti egyensúlyra⁴⁶, valamint a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra⁴⁷ vonatkozó azon uniós jogszabályokra, amelyek alkalmazandóak a tartós ápolás-gondozásra és relevánsak annak szempontjából.
- (26) A szubszidiaritás és az arányosság elvét maradéktalanul tiszteletben tartva ez az ajánlás nem érinti a tagállamok azon hatáskörét, hogy szociális védelmi rendszereiket megszervezzék, és nem akadályozza őket abban, hogy az ajánlottakon túlmutató szociális védelmi rendelkezéseket hozzanak vagy tartsanak fenn,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

CÉLKITŰZÉS ÉS HATÁLY

1. Ezen ajánlás célja, hogy minden rászoruló számára hozzáférhetőbbé tegye a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozást.
2. Az ajánlás a tartós ápolás-gondozásra szoruló valamennyi személyre, valamint a formális és informális gondozókra is kiterjed. Az ajánlás az összes gondozási környezetben nyújtott tartós ápolás-gondozásra vonatkozik.

⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács [2003/88/EK irányelve](#) (2003. november 4.) a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól; Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2019/1152 irányelve](#) (2019. június 20.) az Európai Unióban alkalmazandó átlátható és kiszámítható munkafeltételekről; Az Európai Parlament és a Tanács [96/71/EK irányelve](#) (1996. december 16.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről; Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről ([COM/2020/682 final](#)); Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről ([COM\(2021\) 93 final](#)).

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács [\(EU\) 2019/1158 irányelve](#) (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről.

⁴⁷ [A Tanács 89/391/EGK irányelve](#) (1989. június 12.) a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről; Az Európai Parlament és a Tanács [2000/54/EK irányelve](#) (2000. szeptember 18.) a munkájuk során biológiai anyagokkal kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről; [A Tanács 90/269/EGK irányelve](#) (1990. május 29.) az elsősorban a munkavállalók hátsérülésének kockázatával járó kézi tehermozgatásra vonatkozó egészségvédelmi és biztonsági minimumkövetelményekről; [A Tanács 98/24/EK irányelve](#) (1998. április 7.) a munkájuk során vegyi anyagokkal kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók egészségének és biztonságának védelméről; [2004/37/EK irányelv](#) (2004. április 29.) a munkájuk során rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről; [2013/35/EK irányelv](#) (2013. június 26.) a munkavállalók fizikai tényezők (elektromágneses terek) által okozott kockázatoknak való expozíciójára vonatkozó egészségügyi és biztonsági minimumkövetelményekről; [A Tanács 89/656/EGK irányelve](#) (1989. november 30.) a munkavállalók által a munkahelyen használt egyéni védőeszközök egészségvédelmi és biztonsági minimumkövetelményeiről. Az egységes szerkezetbe foglalt szöveget lásd: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A01989L0656-20191120>.

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

3. Ezen ajánlás alkalmazásában:

- a) „tartós ápolás-gondozás”: olyan személyek számára nyújtott különféle szolgáltatásokat és segítségnyújtást jelent, akik tartósan fennálló mentális és/vagy fizikai gyengeségük és/vagy fogyatékoságuk miatt segítséget igényelnek a mindennapi életvitelben és/vagy állandó ápolásra szorulnak. A segítséget igénylő mindennapi életviteli tevékenységek közé tartozhatnak azok az öngondozási tevékenységek, melyeket az embernek nap mint nap el kell végeznie (mindennapi életviteli tevékenységek, például fürdés, öltözés, étkezés, ágyból vagy székéből felkelés és oda visszafekvés, illetve visszaülés, mozgás a lakáson belül, WC használata, a hólyag- és a bélfunkciók kontrollálása), vagy amelyek az önálló életvitelhez kapcsolódnak (a mindennapi életvitelt segítő tevékenységek, például ételkészítés, pénzkezelés, ételmeiszer vagy személyes használati cikkek vásárlása, könnyű vagy nehéz házimunkák végzése és telefonhasználat);
- b) „formális tartós ápolás-gondozás”: tartós ápolás-gondozást végző hivatásos gondozó által nyújtott tartós ápolás-gondozás, amely otthoni, közösségi vagy bentlakásos gondozás formáját öltheti;
- c) „otthoni gondozás”: formális tartós ápolás-gondozás, amelyet a gondozott otthonában egy vagy több, tartós ápolás-gondozást végző hivatásos gondozó nyújt;
- d) „közösségi gondozás”: közösségi szinten nyújtott és szervezett formális tartós ápolás-gondozás, például felnőtteknek nyújtott napközi otthonos ellátás vagy átmeneti gondozás formájában;
- e) „bentlakásos gondozás”: bentlakásos tartós ápolás-gondozási környezetben élő személyeknek nyújtott formális tartós ápolás-gondozás;
- f) „informális gondozás”: tartós ápolás-gondozás, amelyet a gondozásra szoruló személy szociális környezetének valamelyik tagja nyújt, ideértve a partnert, a gyermeket, a szülőt vagy más hozzátartozót is, akit nem tartós ápolás-gondozást hivatásszerűen végző munkavállalóként bíztak meg a feladattal;
- g) „önálló életvitel”: azon lehetőség, hogy minden tartós ápolás-gondozásra szoruló személy másokkal egyenlő választási lehetőségek mellett a közösségben élhessen, megválaszthassa lakóhelyét, valamint azt, hogy hol és kivel él, és ne legyen köteles egy bizonyos lakhatási formában élni;
- h) „tartós ápolást-gondozást végző háztartási alkalmazott”: minden olyan háztartási alkalmazott, aki munkaviszony keretében tartós ápolást-gondozást végez;
- i) „a gondozottal együtt élő gondozó”: tartós ápolást-gondozást végző háztartási alkalmazott, aki a gondozásban részesülő háztartásában él, és tartós ápolást-gondozást biztosít.

MEGFELELŐSÉG, RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS ÉS MINŐSÉG

4. A tagállamoknak javítaniuk kell a tartós ápolás-gondozás szociális védelmének megfelelőségét, különösen annak biztosításával, hogy a tartós ápolás-gondozás:
 - a) időben rendelkezésre álljon, azaz a tartós ápolás-gondozásra szorulóknak igénybe tudják venni a szükséges gondozást, amint és ameddig arra szükség van;

- b) átfogó legyen, azaz kiterjedjen a funkcionális képességek mentális és/vagy fizikai hanyatlásából eredő valamennyi tartós ápolási-gondozási szükségletre, amelyet egyértelmű és objektív támogathatósági kritériumok alapján értékelnek;
 - c) megfizethető legyen, lehetővé téve a tartós ápolás-gondozásra szorulóknak számára a tisztességes életszínvonal fenntartását, és megvédve őket a tartós ápolási-gondozási szükségleteik miatti szegénységtől.
5. A tagállamoknak bővíteniük kell a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások kínálatát, miközben a különböző tartós ápolási-gondozási szükségletek kielégítése érdekében valamennyi ápolási-gondozási környezetben kiegyensúlyozott kínálatot kell biztosítaniuk a tartós ápolási-gondozási lehetőségekből, és támogatniuk kell a gondozásra szoruló személyek választási szabadságát, többek között az alábbiak révén:
- a) az otthoni gondozás és a közösségi gondozás fejlesztése és/vagy javítása;
 - b) a tartós ápolás-gondozás rendelkezésre állása és hozzáférhetősége terén fennálló területi különbségek megszüntetése, különösen a vidéki és elnéptelenedő területeken;
 - c) akadálymentes innovatív technológiák és digitális megoldások bevezetése a gondozási szolgáltatások nyújtásában, többek között az önálló életvitel támogatása érdekében;
 - d) annak biztosítása, hogy a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások és létesítmények akadálymentesek legyenek a sajátos igényű és fogyatékossgal élő személyek számára, tiszteletben tartva valamennyi fogyatékossgal élő személy egyenlő jogát a közösségben való önálló élethez, másokkal egyenlő választási lehetőségek mellett.
6. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy valamennyi tartós ápolás-gondozási környezetre vonatkozóan – azok jellemzőihez igazodva – szigorú kritériumokat és normákat állapítsanak meg, és ezeket valamennyi tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltató – jogállásától függetlenül – szigorúan tartsa be. Ennek érdekében a tagállamoknak az ajánlás mellékletében meghatározott minőségi elvek alapján minőségi keretrendszert kell biztosítaniuk a tartós ápolás-gondozás számára, amely magában foglal egy megfelelő minőségbiztosítási mechanizmust is, és amely:
- a) minden tartós ápolás-gondozási környezet és szolgáltató esetében biztosítja a minőségi kritériumok és normák betartását a tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltatókkal és a tartós ápolás-gondozásban részesülőkkel együttműködésben;
 - b) ösztönzőket biztosít a tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltatóknak ahhoz, hogy meghaladják a minőségi minimumkövetelményeket és folyamatosan javítani tudják szolgáltatásaik színvonalát, és fokozza is az erre való képességüket;
 - c) elegendő forrást biztosít a minőségbiztosításhoz nemzeti, regionális és helyi szinten, és arra ösztönzi a tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltatókat, hogy rendelkezzenek a minőségirányításra szánt költségvetéssel;
 - d) adott esetben biztosítja, hogy a tartós ápolás-gondozás minőségére vonatkozó követelményeket beépítsék a közbeszerzésbe;

- e) előmozdítja az önálló életvitelt és a közösségbe való beilleszkedést valamennyi tartós ápolási-gondozási környezetben.

GONDOZÓK

7. A tagállamoknak tisztességes munkakörülményeket kell biztosítaniuk a tartós ápolás-gondozás területén, különösen az alábbiak révén:
 - a) a nemzeti szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások előmozdítása a tartós ápolás-gondozás területén, beleértve a vonzó bérezés kialakításának támogatását az ágazatban, a szociális partnerek autonómiájának tiszteletben tartása mellett;
 - b) a munkahelyi egészségvédelemről és biztonságról szóló uniós jogszabályok sérelme nélkül és azok eredményes alkalmazásának biztosítása mellett a legmagasabb szintű munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági normák előmozdítása valamennyi tartós ápolást-gondozást végző munkavállaló számára;
 - c) a kiszolgáltatott munkavállalói csoportok, például a tartós ápolást-gondozást végző háztartási alkalmazottak, a gondozottal együtt élő gondozók és a migráns gondozók jelentette kihívások kezelése, többek között az ilyen gondozási munka hatékony szabályozásának és professzionalizálásának biztosítása révén.
8. A tagállamoknak – adott esetben a szociális partnerekkel, a tartós ápolás-gondozást nyújtó szolgáltatókkal és más érdekelt felekkel együttműködve – foglalkozniuk kell a tartós ápolás-gondozás terén jelentkező készségigényekkel és munkaerőhiánnyal, különösen az alábbiak révén:
 - a) az alapképzés és a továbbképzés oly módon történő kialakítása és fejlesztése, hogy a jelenlegi és a jövőbeli gondozók megszerezzék a szükséges készségeket és kompetenciákat, beleértve a digitális készségeket is;
 - b) karrierutak kialakítása a tartós ápolási-gondozási ágazatban, többek között továbbképzés, átképzés, a készségek validációja, valamint tájékoztatási és pályaaorientációs szolgáltatások révén;
 - c) a tartós ápolás-gondozást végző be nem jelentett munkavállalók szabályos foglalkoztatási státuszához vezető utak meghatározása;
 - d) a tartós ápolást-gondozást végző munkavállalók legális migrációs lehetőségeinek feltárása;
 - e) a szakmai normák megerősítése, vonzó szakmai státusz és karrierlehetőségek biztosítása a tartós ápolás-gondozást végző gondozók számára, beleértve az alacsony képzettségűeket és a képzettséggel nem rendelkezőket is;
 - f) intézkedések végrehajtása a nemi sztereotípiák és a nemi szegregáció kezelése érdekében, valamint a tartós ápolás-gondozási szakma vonzóvá tétele mind a férfiak, mind a nők számára.
9. A tagállamoknak egyértelmű eljárásokat kell kialakítaniuk az informális gondozók azonosítására, és támogatniuk kell őket gondozási tevékenységeikben az alábbiak révén:
 - a) a tartós ápolást-gondozást végző munkavállalókkal való együttműködésük megkönnyítése;

- b) segítségnyújtás számukra abban, hogy igénybe tudják venni a szükséges képzést, tanácsadást, egészségügyi ellátást, pszichológiai támogatást és átmeneti ellátást;
- c) megfelelő pénzügyi támogatás nyújtása számukra, biztosítva ugyanakkor, hogy az ilyen támogatási intézkedések ne tartsák őket vissza a munkaerőpiaci résztvételtől.

IRÁNYÍTÁS, NYOMON KÖVETÉS ÉS JELENTÉSTÉTEL

10. A tagállamoknak hatékony és eredményes szakpolitikai irányítást kell biztosítaniuk a tartós ápolás-gondozás terén, továbbá koordinációs mechanizmust kell biztosítaniuk az e területre vonatkozó intézkedések és beruházások megtervezésére és végrehajtására, különösen az alábbiak révén:
- a) a tartós ápolás-gondozásért felelős nemzeti koordinátor kinevezése, aki megfelelő erőforrásokkal és felhatalmazással rendelkezik ezen ajánlás nemzeti szintű végrehajtásának hatékony koordinálásához és nyomon követéséhez, valamint uniós szintű kapcsolattartó pontként jár el;
 - b) valamennyi érdekelt fél bevonása nemzeti, regionális és helyi szinten a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos szakpolitikák előkészítésébe, végrehajtásába, nyomon követésébe és értékelésébe, valamint a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó szakpolitikák egyéb releváns szakpolitikákkal – többek között az egészségügyi ellátással, a foglalkoztatással, az oktatással és képzéssel, a tágabb értelemben vett szociális védelemmel és a társadalmi befogadással, a nemek közötti egyenlőséggel és a fogyatékkal élők jogaival kapcsolatos politikákkal – való összhangjának javítása;
 - c) az adatgyűjtésre és -értékelésre vonatkozó, releváns mutatókon alapuló nemzeti keret kidolgozása, ismeretszerzés többek között a tartós ápolás-gondozás terén tapasztalható hiányosságokra és egyenlőtlenségekre, a levont tanulságokra és a sikeres gyakorlatokra vonatkozóan, továbbá visszajelzés kérése a gondozásban részesülőktől és más érdekelt felektől;
 - d) a tartós ápolási-gondozási igények előrejelzésére szolgáló mechanizmus kidolgozása nemzeti, regionális és helyi szinten, és annak integrálása a tartós ápolás-gondozás tervezésébe;
 - e) a készenléti tervezés és a kapacitás megerősítése a tartós ápolás-gondozás folyamatosságának biztosítása érdekében előre nem látható körülmények és vészhelyzetek esetére;
 - f) intézkedések meghozatala – regionális és helyi szinten is – annak érdekében, hogy a tartós ápolás-gondozást igénylők, családjaik, a tartós ápolás-gondozást végző munkavállalók és az informális gondozók figyelmét felhívják a rendelkezésre álló tartós ápolás-gondozási szolgáltatásokra és támogatásokra, ösztönözzék őket ezek igénybevételére és megkönnyítsék ezt számukra;
 - g) a tartós ápolás-gondozás megfelelő és fenntartható finanszírozásának mozgósítása és költséghatékony igénybevétele, többek között uniós források és eszközök felhasználásával, valamint az ápolás-gondozási szolgáltatások fenntartható finanszírozását elősegítő, az államháztartás általános fenntarthatóságával összhangban lévő szakpolitikák alkalmazásával.
11. A Tanács azt ajánlja a tagállamoknak, hogy ezen ajánlás elfogadásától számított 12 hónapon belül nyújtsanak be a Bizottságnak egy nemzeti cselekvési tervet, amelyben

ismertetik az ezen ajánlás végrehajtására irányuló intézkedéseket, figyelembe véve a nemzeti, regionális és helyi körülményeket, majd ezt követően nyújtsanak be rendszeresen jelentést az elért eredményekről.

12. A Tanács üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy:

- a) uniós forrásokat és technikai támogatást mozgósítson a tartós ápolás-gondozás területén végrehajtandó nemzeti reformok és szociális innováció előmozdítása érdekében;
- b) az európai szemeszter keretében nyomon kövesse az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményeket, rendszeresen számba vegye az elért eredményeket a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal és adott esetben a Foglalkoztatási Bizottsággal, a nemzeti cselekvési tervek és a tagállamok eredményjelentései, valamint az e) pontban említett mutatók keretrendszer alapján, és az ezen ajánlás elfogadásától számított öt éven belül jelentést tegyen a Tanácsnak;
- c) együttműködjön a tagállamokkal – a tartós ápolás-gondozás nemzeti koordinátorain, a szociális védelemmel foglalkozó bizottságon és a Foglalkoztatási Bizottságon keresztül –, a szociális partnerekkel, a civil társadalmi szervezetekkel, a szociális gazdaság szereplőivel és más érdekelt felekkel az egymástól való tanulás elősegítése, a tapasztalatok megosztása és az ezen ajánlás nyomán hozott, a 11. pontban említett vonatkozó nemzeti cselekvési tervekben meghatározott intézkedések nyomon követése érdekében;
- d) együttműködjön a tagállamokkal a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó összehasonlítható uniós szintű adatok elérhetőségének, kiterjedésének és relevanciájának javítása érdekében, a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó statisztikákkal foglalkozó bizottsági munkacsoport közeljövőben várható eredményeire építve;
- e) együttműködjön a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal az ezen ajánlás végrehajtásának nyomon követésére szolgáló mutatókból keretrendszerének létrehozása céljából, a munka megkettőzésének elkerülése és az adminisztratív terhek korlátozása érdekében a tartós ápolás-gondozásra vonatkozó közös mutatókkal és más nyomonkövetési keretekkel kapcsolatos közös munkára építve;
- f) közös jelentéseket készítsen a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal a tartós ápolás-gondozásról, amelyek elemzik a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos közös kihívásokat és a tagállamok által e kihívások kezelése érdekében elfogadott intézkedéseket;
- g) fokozza a figyelemfelkeltésre és a kommunikációra irányuló erőfeszítéseket uniós szinten, valamint a tagállamok és az érdekelt felek körében.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*